

Dictamen en relació amb la consulta formulada per un col·legi professional sobre la comunicació al client de dades contingudes en el procediment judicial

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades una consulta formulada per un col·legi professional sobre la comunicació al client de dades contingudes en el procediment judicial.

En la consulta s'exposa que d'acord amb l'art 35 de la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i dels col·legis professionals, els col·legis professionals són corporacions de dret públic, dotades de personalitat jurídica pròpia i amb plena capacitat d'obrar per al compliment de llurs finalitats, i, que segons l'art. 39.c) de la referida Llei, entre les funcions públiques dels col·legis professionals hi ha la d'exercir la potestat disciplinària sobre llurs col·legiats.

Així mateix planteja que l'art. 20 de la Normativa de l'Advocacia Catalana regula els drets i obligacions del professional de l'advocacia i el client, i el seu apartat 1.d) estableix que el/la client/a té dret a ser informat pel professional de l'advocacia que l'assessora o defensa, i aquest té l'obligació d'informar el seu client/a, de les actuacions realitzades i els resultats que es vagin assolint, tot proporcionant-li, si el/la client/a així ho demana, còpia dels diferents escrits que es presentin o rebin, de les resolucions judicials o administratives que li siguin notificades i de les gravacions d'actuacions que s'hagin produït. La manca de compliment d'aquesta obligació podria generar responsabilitat disciplinària, en el cas que el client demanés còpia de la documentació i el/la advocat/da no li facilités.

A aquest respecte manifesta que un dels casos que els lletrats o lletrades traslladen al col·legi, és la resposta que s'ha de donar a les sol·licituds d'accés a determinades dades personals, que formulen les persones a qui defensen (sigui d'ofici o particulars). Més concretament, si poden informar als seus clients (a petició d'aquests) de les dades de les altres persones involucrades en les mateixes actuacions judicials (especialment en les penals) en compliment del deure establert a l'art. 201.d) de la Normativa de l'Advocacia Catalana i sobretot en exercici del dret de defensa (art. 24 CE) dels clients, que apuntaria a poder tenir accés a tota la informació que consta a les actuacions i que no s'hagi declarat en secret de sumari. Segons indica un/a lletrat/da pot actuar en defensa de diferents persones inculpades en unes mateixes actuacions judicials, o en diferents que s'acumulen i té accés, també, a informació amb dades d'altres persones, com altres parts en el procediment, testimonis, pericials, etc.

Segons indica, els clients, sol·licitants de la informació, motiven la petició en la necessitat de conèixer les actuacions judicials (civils, socials, les penals que no estiguessin declarades en secret de sumari per part de l'òrgan judicial, etc.), per tal de poder conèixer el detall dels fets i circumstàncies i donar resposta o aportar proves que afavoreixin la seva defensa. En aquesta documentació hi ha la identitat de les altres persones que intervenen en el procediment (com ara les que consten a investigades en les mateixes diligències penals). Addueixen disposar d'un interès legítim en conèixer aquestes dades, en exercici del seu dret constitucional de defensa. En aquest context sol·licita el criteri d'aquesta Autoritat sobre la licitud de la comunicació a un client de les dades identificatives i altres dades (que consten a les actuacions judicials) de la resta

de persones que intervenen en un mateix procediment judicial, per tal de poder preparar la defensa amb totes les garanties.

Analitzada la consulta que no s'acompanya d'altra documentació, d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica, emeto el dictamen següent:

I

(...)

En primer lloc es considera oportú puntualitzar que el present dictamen s'emet en la mesura que la consulta l'efectua un col·legi professional amb la finalitat de clarificar qüestions que podrien afectar a la seves competències en matèria disciplinària dels col·legiats i que, per tant, afectarien l'exercici de funcions públiques per part del Col·legi Professional que resten sotmeses a l'àmbit d'actuació d'aquesta Autoritat d'acord amb l'article 3 la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades. Tot això, sens perjudici de les competències que pel que fa al tractament de dades personals que puguin portar a terme els advocats pugui tenir l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

(...)

II

Per tal de centrar la resposta a les qüestions plantejades, escau analitzar quina és la normativa aplicable al tractament de dades que portaria terme un advocat en relació amb la informació que conegui en exercici de la seva representació d'un client en un procediment judicial.

La normativa de protecció de dades aplicable als tractaments de dades portades a terme per les autoritats competents en l'àmbit de l'administració de justícia amb finalitats jurisdiccionals es determina en funció del tipus de procediment judicial de què es tracti.

Cal tenir en consideració que, d'acord amb el que estableix l'article 2.2.d) del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de les dades personals (RGPD), aquest no es d'aplicació al tractament de dades personals "*por parte de las autoridades competentes con fines de prevención, investigación, detección o enjuiciamiento de infracciones penales, o de ejecución de sanciones penales, incluida la de protección frente a amenazas a la seguridad pública y su prevención.*" (article 2.2.d) de l'RGPD)

Així doncs, pel que fa al tractament de dades en l'àmbit de l'enjudiciament penal, cal tenir en compte la Llei Orgànica 7/2021, de 26 de maig, de protecció de dades personals tractades per a finalitats de prevenció, detecció, investigació i enjudiciament d'infraccions penals i d'execució de sancions penals, que transposa al nostre ordenament jurídic la Directiva (UE) 2016/680 del Parlament i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals per part de les autoritats competents per a finalitats de

prevenció, recerca, detecció o enjudiciament d'infraccions penals o d'execució de sancions penals, i a la lliure circulació d'aquestes dades i per la qual es deroga la Decisió marc 2008/977/JAI del Consell, que entrarà en vigor a partir del 16 de juny de 2021 i que modifica, a través de la seva disposició final tercera, la Llei Orgànica 6/1985, de 1 de juliol, del Poder Judicial (LOPJ).

Aquesta distinció pel que fa a la normativa aplicable al tractament de dades per part de les autoritats competents en l'àmbit dels processos amb finalitats jurisdiccionals queda recollida a l'article 236 ter de l'LOPJ que estableix:

*“1. El tratamiento de los datos personales llevado a cabo con ocasión de la tramitación por los órganos judiciales y fiscalías de los procesos de los que sean competentes, así como el realizado dentro de la gestión de la Oficina judicial y fiscal, se regirá por lo dispuesto en el Reglamento (UE) 2016/679, la Ley Orgánica 3/2018 y su normativa de desarrollo, **sin perjuicio de las especialidades establecidas en el presente Capítulo y en las leyes procesales.**”*

*2. En el ámbito de la jurisdicción penal, el tratamiento de los datos personales llevado a cabo con ocasión de la tramitación por los órganos judiciales y fiscalías de los procesos, diligencias o expedientes de los que sean competentes, así como el realizado dentro de la gestión de la Oficina judicial y fiscal, se regirá por lo dispuesto en la Ley Orgánica de protección de datos personales tratados con fines de prevención, detección, investigación o enjuiciamiento de infracciones penales y de ejecución de sanciones penales, **sin perjuicio de las especialidades establecidas en el presente Capítulo** y en las leyes procesales y, en su caso, en la Ley 50/1981, de 30 de diciembre, por la que se regula el Estatuto Orgánico del Ministerio Fiscal.*

3. No será necesario el consentimiento del interesado para que se proceda al tratamiento de los datos personales en el ejercicio de la actividad jurisdiccional, ya sean éstos facilitados por las partes o recabados a solicitud de los órganos competentes, sin perjuicio de lo dispuesto en las normas procesales para la validez de la prueba.”

Per tant, d'acord amb l'establert pel nou article 236 LOPJ el tractament de les dades personals que es porta a terme en la tramitació pels òrgans jurisdiccionals i les fiscalies dels processos dels que siguin competents, així com el realitzat dintre de la gestió processal de l'Oficina judicial i fiscal, en l'àmbit de la jurisdicció penal, es regeix per l'LO 7/2021, sense perjudici de les especialitats establertes en l'LOPJ, les lleis processals i, en el seu cas, en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal (EOMF).

En canvi el tractament de les dades realitzat pels òrgans judicials i les fiscalies dels processos que siguin competents, així com el realitzat dintre de la gestió de l'Oficina judicial i fiscal, pel que fa a la resta de jurisdiccions es regeix per l'RGPD, la LOPDGDD i la seva normativa de desenvolupament, sense perjudici de les especialitats establertes en l'LOPJ i en les lleis processals.

Ara bé, amb independència de que es tracti d'un procediment de l'àmbit penal com d'una altra jurisdicció, serà d'aplicació la LOPJ pel que fa a les especialitats que regula, entre les quals l'accés a la informació que obra en els procediments judicials.

Per tant, en el cas que ens ocupa, per tal de determinar la licitud de la comunicació de la informació que obra en un procediment judicial (penal o de qualsevol altre àmbit) serà d'aplicació les especialitats regulades sobre aquesta qüestió a la LOPJ.

El capítol I bis del Títol tercer del Llibre tercer de l'LOPJ estableix, tal com indica el seu títol, els criteris sobre la protecció de dades personals en l'àmbit de l'administració de justícia.

L'article 236 bis de LOPJ estableix que en l'àmbit de l'administració de justícia el tractament de les dades personals es pot realitzar per a finalitats jurisdiccionals o no jurisdiccionals i preveu que "*Tendrá fines jurisdiccionales el tratamiento de los datos que se encuentren incorporados a los procesos que tengan por finalidad el ejercicio de la actividad jurisdiccional.*". La consulta es refereix, doncs, a dades obtingudes pels advocats respecte de tractaments jurisdiccionals en l'àmbit de l'administració de justícia.

III

Pel que fa a l'accés a la informació que integra les actuacions processals, amb caràcter general l'article 234 de l'LOPJ estableix:

1". Los Letrados de la Administración de Justicia y funcionarios competentes de la oficina judicial y de la oficina fiscal facilitarán a los interesados cuanta información soliciten sobre el estado de las actuaciones procesales, que podrán examinar y conocer, salvo que sean o hubieren sido declaradas secretas o reservadas conforme a la ley.

2. Las partes y cualquier persona que acredite un interés legítimo y directo tendrán derecho a obtener, en la forma dispuesta en las leyes procesales y, en su caso, en la Ley 18/2011, de 5 de julio, reguladora del uso de las tecnologías de la información y la comunicación en la Administración de Justicia, copias simples de los escritos y documentos que consten en los autos, no declarados secretos ni reservados. También tendrán derecho a que se les expidan los testimonios y certificados en los casos y a través del cauce establecido en las leyes procesales."

Es reconeix als interessats el dret a examinar i conèixer tota la informació que sol·licitin sobre l'estat de les actuacions processals, excepte aquelles que hagin estat declarades secretes o reservades conforme a la llei. Aquest dret, pel que fa a les parts i a qualsevol persona que acrediti un interès legítim, comporta també el dret a obtenir còpies simples dels escrits i documents que consten en els autos, no declarats secrets ni reservats.

Per tant, des del punt de vista subjectiu, són les parts (persones interessades), en el procés les que tenen reconegut el dret a accedir a la informació que obra en el procediment judicial per tal de poder fer efectiu el seu dret a una tutela judicial efectiva. I, atesa la funció que correspon als advocats de direcció jurídica i defensa de la representació de les parts en el procés judicial, aquest accés es pot fer a través dels advocats que els representen en el procediment judicial.

Des del punt de vista objectiu, la informació a la que poden accedir les parts serà tota la que estigui incorporada al procediment judicial de què es tracti, i, únicament respecte de la informació

que hagi estat declarada secreta o reservada, podrà limitar-se aquest accés tal com estableix l'article 234.1 reproduït, i també l'article 236 septies.2, de LOPJ que preveu:

“(…)

2. En todo caso se denegará el acceso a los datos objeto de tratamiento con fines jurisdiccionales cuando las diligencias procesales en que se haya recabado la información sean o hayan sido declaradas secretas o reservadas.

“(…)”

Pel que fa a les dades personals de la informació que integra els procediments judicials l'article 236 quinquies de LOPJ estableix:

“1. Las resoluciones y actuaciones procesales deberán contener los datos personales que sean adecuados, pertinentes y limitados a lo necesario en relación con los fines para los que son tratados, en especial para garantizar el derecho a la tutela judicial efectiva, sin que, en ningún caso, pueda producirse indefensión.

2. Los Jueces y Magistrados, los Fiscales y los Letrados de la Administración de Justicia, conforme a sus competencias, podrán adoptar las medidas que sean necesarias para la supresión de los datos personales de las resoluciones y de los documentos a los que puedan acceder las partes durante la tramitación del proceso siempre que no sean necesarios para garantizar el derecho a la tutela judicial efectiva, sin que, en ningún caso, pueda producirse indefensión.

*3. Los datos personales que las partes conocen a través del proceso deberán ser tratados por éstas de conformidad con la normativa general de protección de datos. **Esta obligación también incumbe a los profesionales que representan y asisten a las partes, así como a cualquier otro que intervenga en el procedimiento.***

“(…)”

L'apartat primer de l'article 236 quinquies transcrit, preveu que les dades en el procés judicial seran adequades, pertinents i limitades a allò que sigui necessari en relació amb les finalitats per a les quals son tractades, posant l'èmfasi en la necessitat de garantir el dret a la tutela judicial efectiva sense que en cap cas es pugui produir indefensió. S'atribueix a als Jutges i Magistrats, als Fiscals i els Lletrats de l'Administració de justícia, d'acord amb les seves competències, la facultat d'adoptar les mesures necessàries per a la supressió de les dades personals de les resolucions i dels documents als que poden accedir les parts durant la tramitació del procés, posant com a límit d'aquesta supressió que les dades no siguin necessàries per a garantir el dret a la tutela judicial efectiva i que pugui produir-se indefensió (article 236 quinquies.2 LOPJ).

Per tant, a més de la informació que forma part de diligències processals declarades secretes o reservades, els jutges i magistrats, el ministeri fiscal i els lletrats de l'Administració de Justícia, poden acordar la supressió, en els documents als que poden accedir les parts durant la tramitació del procés, de les dades personals que puguin resultar excessives o no adequades per a aquesta finalitat, sempre que no siguin necessàries per a garantir el dret a la tutela judicial efectiva.

En definitiva, i sens perjudici de les limitacions a l'accés (aplicables també al propi advocat) com a conseqüència de les diligències processals declarades secretes o reservades, i d'aquelles altres dades que jutges i magistrats, ministeri fiscal i lletrats de l'Administració de Justícia acordin, l'LOPJ reconeix a les parts en el procediment judicial el dret a accedir a la informació que l'integra, i, en conseqüència, els advocats que actuïn en el procediment com a directors jurídics i representants d'un client poden comunicar-li tota la informació de la qual disposin relativa al procediment, incloses les dades de les altres parts o terceres persones que puguin constar-hi, que els hagi facilitat l'oficina judicial com a conseqüència de la seva funció respecte d'aquell client.

IV

En la consulta s'apunta també a la possibilitat que la informació a la qual sol·liciten accedir els clients sigui informació que l'advocat disposa com a conseqüència de la representació d'un altre client.

Respecte d'aquesta qüestió cal tenir en consideració que l'apartat 3 de l'article 236 quinquies de LOPJ estableix que, tant les parts com els professionals que les representen i assisteixen (advocats i procuradors) com també qualsevol altre professional que intervingui en el procediment (perits, administradors concursals, etc.) han de tractar les dades personals que coneguin de conformitat amb la normativa general de protecció de dades. Segons el mateix article, *“Esta obligación también incumbe a los profesionales que representan y asisten a las partes, así como a cualquier otro que intervenga en el procedimiento.”*

Per tant l'advocat, respecte de la informació a la que tingui accés en la representació dels seus clients en els procediments judicials estarà sotmès a l'RGPD i a l'LOPDGDD.

En el tractament d'aquesta informació, a més de la resta d'obligacions que li atribueixi la normativa de protecció de dades, l'advocat ha de respectar els principis relatius al tractament de dades personals previstos a l'article 5.1 de l'RGPD, entre els quals el principi de limitació de la finalitat, segons el qual les dades han de ser recollides per a finalitats determinades, explícites i legítimes i no poden ser tractades ulteriorment de manera incompatible amb aquestes finalitats (art. 5.1.b) i el principi de integritat i confidencialitat que determina que cal garantir una seguretat adequada de les dades personals, inclosa la protecció contra el tractament no autoritzat o il·lícit (art. 5.1.f).

En conseqüència el principi de limitació de la finalitat i el principi de confidencialitat impedirien a l'advocat comunicar a un client les dades que disposi com a conseqüència de la representació d'un altre client en un procediment judicial. Aquesta limitació afecta tant a les dades personals del seu representat com d'altres terceres persones que puguin contar-hi, ja siguin altres parts en el procediment, testimonis, pericials, etc.

A més, la mateixa LOPJ estableix en el seu article 542.3 el següent:

(...)

Los abogados deberán guardar secreto de todos los hechos o noticias de que conozcan por razón de cualquiera de las modalidades de su actuación profesional, no pudiendo ser obligados a declarar sobre los mismos.”

En definitiva, des de la perspectiva de la normativa de protecció de dades així com per la normativa d'ordenació d'aquesta professió (LOPJ), l'advocat no pot utilitzar les dades que conegui en un procediment judicial en representació d'un client, per a la representació i defensa d'un altre client, llevat que, en el cas concret, compti amb alguna de les bases jurídiques previstes a l'article 6 RGPD.

Conclusions

Les parts en el procediment judicial tenen dret a accedir a tota la informació que consta en el mateix, excepte aquella informació que hagi estat declarada secreta o reservada, i a les dades personals que els jutges i magistrats, el ministeri fiscal o els lletrats de l'Administració de Justícia, hagin acordat suprimir per ser excessives o no adequades. En conseqüència, els advocats que representen un client en el procediment judicial poden comunicar-li tota la informació que disposin del procediment incloses les dades de les altres parts o de terceres persones que puguin constar-hi que li hagi facilitat l'oficina judicial com a representant seu.

L'advocat no pot utilitzar les dades que conegui en un procediment judicial en representació d'un client, per a la representació i defensa d'un altre client, llevat que compti amb un base jurídica específica de les previstes a l'article 6 RGPD.

Barcelona, 17 de juny de 2021